

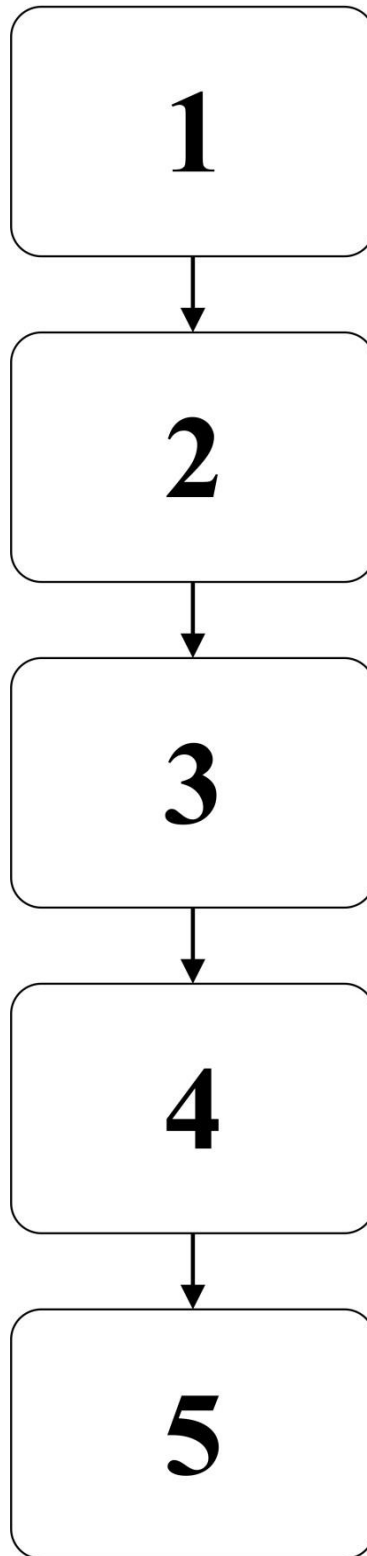

СПЕЦИЈАЛИСТИЧКЕ СТУДИЈЕ

школска 2020/2021.

АБДОМИНАЛНА ХИРУРГИЈА

**ГОДИНЕ
СТУДИЈА**

Здравствена специјализација:

АБДОМИНАЛНА ХИРУРГИЈА

Двосеместрална настава у оквиру специјалистичких студија траје укупно 300 часова активне наставе.

НАСТАВНИЦИ:

1.	Берислав Векић	ФМН Крагујевац	Ванредни професор
2.	Драгче Радовановић	ФМН Крагујевац	Ванредни професор
3.	Срђан Нинковић	ФМН Крагујевац	Ванредни професор
4.	Јасна Јевђић	ФМН Крагујевац	Редовни професор
5.	Дејан Вуловић	ФМН Крагујевац	Ванредни професор
6.	Слободан Милисављевић	ФМН Крагујевац	Редовни професор
7.	Бранко Ристић	ФМН Крагујевац	Редовни професор
8.	Александар Цветковић	ФМН Крагујевац	Доцент
9.	Марко Спасић	ФМН Крагујевац	Доцент
10.	Бојан Милошевић	ФМН Крагујевац	Доцент
11.	Иван Радосављевић	ФМН Крагујевац	Доцент
12.	Бојан Стојановић	ФМН Крагујевац	Доцент
13.	Милош Арсенијевић	ФМН Крагујевац	Доцент
14.	Војин Ковачевић	ФМН Крагујевац	Доцент
15.	Никола Мирковић	ФМН Крагујевац	Доцент
16.	Лазар Давидовић	Медицински факултет Београд	Редовни професор
17.	Дејан Раденковић	Медицински факултет Београд	Редовни професор
18.	Жељко Лаушевић	Медицински факултет Београд	Редовни професор
19.	Александар Карамарковић	Медицински факултет Београд	Редовни професор
20.	Милош Бјеловић	Медицински факултет Београд	Редовни професор
21.	Владан Живаљевић	Медицински факултет Београд	Ванредни професор
22.	Дејан Стојаков	Медицински факултет Београд	Ванредни професор
23.	Горан Баришић	Медицински факултет Београд	Ванредни професор
24.	Светозар Путник	Медицински факултет Београд	Ванредни професор
25.	Срђан Николић	Медицински факултет Београд	Доцент

Структура предмета:

Редни број	Модул	Часова предавања	Установа
1	АНЕСТЕЗИЈА СА РЕАНИМАТОЛОГИЈОМ	20	УКЦ Крагујевац
2	ОПШТА ХИРУРГИЈА	20	УКЦ Крагујевац
3	АБДОМИНАЛНА ХИРУРГИЈА	205	УКЦ Крагујевац
4	ТОРАКАЛНА ХИРУРГИЈА	10	УКЦ Крагујевац
5	ТРАУМАТОЛОГИЈА	5	УКЦ Крагујевац
6	КАРДИОВАСКУЛАРНА ХИРУРГИЈА	25	УКЦ Крагујевац
7	ПЛАСТИЧНА РЕКОН.И ЕСТЕТСКА ХИРУРГИЈА	10	УКЦ Крагујевац
8	НЕУРОХИРУРГИЈА	5	УКЦ Крагујевац
	УКУПНО	300	

ЛИТЕРАТУРА:

1. Brunicardi F, Andersen D, Billiar T, Dunn D, Hunter J, Matthews J, et al. **Schwartz's Principles of Surgery**, 11th edition USA: McGraw-Hill Education 2019.
2. Courtney Townsend R. Daniel Beauchamp B. Mark Evers Kenneth Mattox. **Sabiston Textbook of Surgery: The Biological Basis of Modern Surgical Practice**, 21th edition, Elsevier 2021.
3. Зоран Б. Герзић. **Компликације у дигестивној хирургији**. Завод за уџбенике и наставна средства 2000.
4. Зоран Б. Кривокапић. **Карцином дебелог црева: од превенције преко карциногенезе до метастазе**. Завод за уџбенике и наставна средства 2018.
5. Зоран Б. Кривокапић. **Карцином ректума**. Завод за уџбенике и наставна средства 2012.

Остала научна и стручна литература према предлозима наставника уз консултацију шефа катедре.

Сврха: Специјализација из абдоминалне хирургије јесте теоријска и практична едукација у смислу формирања профила абдоминалног хирурга, који ће бити у стању да у пракси збрињава сва акутна хируршка стања, тако и сва хронична хируршка обољења, чије решавање по својој специфичности задире у домен уско специјализоване проблематике абдоминалне хирургије.

На основу Правилника о специјализацијама и ужим специјализацијама здравствених радника и здравствених сарадника (*Правилник је објављен у "Службеном гласнику РС", бр. 10/2013, 91/13, 113/13,109/14*) Факултет медицинских наука Универзитета у Крагујевцу уписује кандидате на специјализацију абдоминалне хирургије путем конкурса који се расписује два пута годишње. На студије за стицање стручног назива специјалисте абдоминалне хирургије може да се упише лице на основу решења Министарства здравља РС под условима утврђеним законом и одговарајућим актима.

Уписом на Факултет медицинских наука Универзитета у Крагујевцу стиче се статус студента специјализанта овог Факултета и тада почиње обављање специјалистичког стажа.

Уписом на специјализацију студент добија Индекс, Евиденциони картон са планом и програм специјализације као и Упуте за менторе појединих вештина.

Програм	
<u>ОПШТИ ДЕО</u>	24 месеца
ХИРУРШКЕ ИНФЕКЦИЈЕ	2 месеца
АБДОМИНАЛНА ХИРУРГИЈА	7 месеци
ТРАУМАТОЛОГИЈА	9 месеци
АНЕСТЕЗИЈА СА РЕАНИМАТОЛОГИЈОМ	2 месеца
ХИРУРШКА ИНТЕНЗИВНА ТЕРАПИЈА	2 месеца
ПАТОЛОГИЈА	1 месец
ОПЕКОТИНЕ	1 месец
<u>СПЕЦИЈАЛНИ ДЕО</u>	36 месеци
УРОЛОГИЈА	2 месеца
ТОРАКАЛНА ХИРУРГИЈА	2 месеца
ВАСКУЛАРНА ХИРУРГИЈА	2 месеца
ХИРУРШКА ИНТЕНЗИВНА ТЕРАПИЈА	2 месеца
ГАСТРОЕНТЕРОЛОГИЈА СА ОСНОВАМА ХИРУРШКЕ	2 месеца
ОНКОЛОГИЈА	2 месеца
АБДОМИНАЛНА ХИРУРГИЈА	24 месеца
ДВОСЕМЕСТРАЛНА НАСТАВА	9 месеци

САДРЖАЈ СПЕЦИЈАЛИЗАЦИЈЕ:

Специјализација абдоминалне хирургије траје 5 година. При томе специјализант прво савладава

ОПШТИ ДЕО, у трајању 2 године, а затим и ПОСЕБНИ ДЕО у трајању од 3 године.

ПОЧЕТНИ (ОПШТИ) ДЕО СПЕЦИЈАЛИЗАЦИЈЕ (обавезан је за све хируршке специјалности у трајању од 2 године, а може се обавити у регионалној здравственој установи или у специјализованој универзитетској клиници одн. институту).

(ЛЕГЕНДА: а – асистира; о – оперише)

1.1. ХИРУРШКЕ ИНФЕКЦИЈЕ 2 месеца

Кандидат је обавезан да савлада базична теоријска, као и темељна практична знања о механизмима биолошке одбране организма од инфекције, о патогеним микроорганизмима, као проузроковачима инфекције уопште, о превенцији и лечењу хемотерапеутицима, антибиотицима и о имунизацији. Посебну пажњу треба обратити на поједине групе и сојеве као што су: стафилококне инфекције, стрептококне инфекције, еризипел, антракс, инфекције изазване грам-негативним бацилима, клостридијалне и др. анаеробне инфекције, актиномикотичне инфекције, инфекције изазване грам-негативном флором, гљивичне и вирусне инфекције.

Током практичне едукације, специјализант је дужан да уради следеће:

- обрада инфицираних меких ткива (о) 10
- обрада панарицијума (о) 6
- обрада дијабетичне гангрене (о) 2

1.2. АБДОМИНАЛНА ХИРУРГИЈА 7 месеци

Током овог дела специјализације, специјализант треба да савлада и усвоји темељна теоретска и практична знања из дијагностике, диференцијалне дијагностике и лечења свих акутних абдоминалних стања (синдром перитонитиса, синдром илеуса и синдром интраабдоминалног крварења).

Током овог дела специјализације специјализант је дужан да уради следеће:

- апендектомије (о) 5
- укљештене киле 5 (а); 5 (о)
- дехисценција лапаротомијске ране (о) 2

- сутура перфоративног улкуса (о) 2
- анастомоза танког црева (о) 6

5.3. ТРАУМАТОЛОГИЈА 9 месеци

Током овог дела специјализације, специјализант треба да савлада следећа теоријска знања:

- функционална анатомија локомоторног апарата
- основни појмови о етиопатогенези повреда (механизми настанка, класификације)
- реанимација и терапија шока код трауматизованих и политрауматизованих
- дијагностички поступци у трауматологији (грудни кош, дуге кости)
- савладавање основа ултразвучне дијагностике повреда трбуха
- конзервативно лечење прелома костију
- трауматски и хеморагијски шок
- друге виталне системске компликације трауме (тромбоемболија, масна емболија, респираторне компликације, дигестивни поремећаји, хидро-електролитски дисбаланс, посттрауматске психозе и др. делирантна стања) припрема болесника за оперативно лечење
- постоперативна нега болесника
- оперативни захвати на коштаном-зглобном систему
- индикације за ургентним оперативним захватима у трауми и политрауми
- компликације прелома костију
- инфекције на костима

Специјализант је такође дужан да уради следеће хир. процедуре:

- екстензија прелома дугих костију екстремитета (о) 15
- репозиција прелома (о) 15
- пункција зглобног излива (о) 10
- пункција великих телесних шупљина (о) 10
- дијагностичка артроскопија (о) 5
- обрада великих дефеката меких ткива (о) 20
- торакална дренажа (о) 5
- једноставна остеосинтеза са одстрањивањем остеосинтетског материјала (о) 10

5.4. АНЕСТЕЗИОЛОГИЈА СА РЕАНИМАТОЛОГИЈОМ 2 месеца

Специјализант усваја теоријска и практична знања из регионалне, опште и комбиноване анестезије. Изучава основе процене и припреме болесника за планирани хируршки захват. Савладава основе кардио-плумоналне реанимације.

Специјализант је такође дужан да уради следеће:

- узимање учешћа у 50 општих анестезија
- процена и припрема 15 пацијената за планирани хир. захват
- суделовање у 5 кардио-пулмоналних реанимација
- учествује у извођењу 25 регионалних анестезија
- пласирање 10 централних венских катетера (CVK)

5.5. ХИРУРШКА ИНТЕНЗИВНА ТЕРАПИЈА 2 месеца

Специјализант усваја теоријска и практична знања из области интензивне неге хируршких болесника.

5.6. ОПЕКОТИНЕ 1 месец

Специјализант усваја знања из следећих области:

- пружање прве помоћи код опекотина
- транспорт опечених
- примарна обрада свежих опекотина
- оцена и процена тежине и степена опечене површине
- патофизиологија опекотина
- механизам зарастања опекотина
- терапија опекотинског шока
- ургентне хируршке процедуре код опекотина
- ексцизија опекотинске ране
- узимање и конзервирање слободних кожных трансплантата
- индикације за употребу слободних кожных трансплантата
- теоретске основе формирања слободних кожных трансплантата из културе ткива
- акутна тубулска некроза као индикација за акутну хемодијализу
- опекотине дисајних путева
- негативни енергетски биланс код опечених болесника
- имунолошки аспект код опечених
- хемијске опекотине и антитоти
- масовне опекотине, опекотине у политрауми, опекотине у рату

Специјализант одрађује следеће оперативне процедуре и захвате:

- примарна обрада веће опекотине (о) 1
- некректомија са примарном тангенцијалном ексцизијом (о) 5
- некректомија са ексцизијом до фасције (о) 2
- узимање ауотрансплантата коже Watson-овим ножем или електричним дерматомом (о) 10
- есхаромија (о) 1

– фасциотомија (о)

1.7. ПАТОЛОГИЈА 1 месец

Специјализант савладава основна теоријска знања из области клиничке патологије и узима учешће у клиничким аутопсијама. Такође савладава основе појединих хистопатолошких техника као и тумачење хистопатолошких препарата из области коју специјализира.

Након завршеног општег дела, специјализант, како је већ наведено, пред 3-чланом комисијом (ментор и два члана), полаже главни колоквијум (оцена се уписује у специјалистички индекс), и он представља услов за даљи наставак специјализације из абдоминалне хирургије.

ПОСЕБНИ ДЕО СПЕЦИЈАЛИЗАЦИЈЕ (траје 3 године и може се обавити искључиво у за то одређеној специјализованој установи – универзитетској клиници или институту). Током овог дела специјализације, специјализант је дужан да обави и обавезну, законом прописану, ДВОСЕМЕСТРАЛНУ наставу.

1.1. УРОЛОГИЈА 2 месеца

Специјализант усваја следећа знања и савладава следеће вештине:

- дијагностика и читавање RTG снимака уротракта
- диференцијална дијагноза обољења уротракта
- акутни скротум (акутни орхиепидидимитис, торзија тестиса)
- диференцијална дијагноза хематурије
- решавање акутне ретенције урина (катетеризације, супрапубична цистостомија)
- операције код неспуштеног тестиса (орхидопексија), код хидроцеле, сперматокеле, варикоцеле и фимозе
- операције код калкулозе уротракта
- цистоскопија
- трансуретрална простатектомија
- испитивање уродинамике и неурогена бешика

Специјализант је дужан да уради следеће:

- катетеризација мокраћне бешике 30
- цистоскопија (а)3; (о)3
- орхидопексија (а)3; (о)5
- операција хидроцеле (а)3; (о)2
- операција фимозе (циркумцизија) (а)3; (о)5
- перкутана цистостома (о)1
- сутура мокраћне бешике (а)2; (о)2

– нефректомија (а)3; (о)2

1.2. ТОРАКАЛНА ХИРУРГИЈА 2 месеца

Специјализант усваја теоријска и практична знања која се односе на дијагностичке поступке и терапијске принципе патолошких стања везаних за грудну хирургију. При томе мора овладати практичним вештинама торакалне пункције, торакалне дренаже, елективне и ургентне торакотомије, као и хемостазе код повреда плућног паренхима.

Специјализант такође треба да уради следеће:

- торакална пункција 5
- торакална дренажа 10
- торакотомија (а)5; (о)5
- затварање торакотомије (а)5; (о)5
- операција струме (а)5; (о)2

1.3. ВАСКУЛАРНА ХИРУРГИЈА 2 месеца

Специјализант стиче теоријска и практична знања из физиологије и патофизиологије кардиоваскуларног система, индикацијама за дијагностичке поступке и хируршке захвате на артеријама, као и шавне технике на артеријама и венском систему.

Специјализант је такође дужан да током овог дела кружења уради следеће:

- емболектомија (а)2; (о)3
- шав артерије (а)3; (о)2
- препарисање абдоминалне аорте (а)3; (о)4
- препарација феморалних крвних судова (а)3; (о)4

1.4. ХИРУРШКА ИНТЕНЗИВНА ТЕРАПИЈА 2 месеца

Специјализант усваја теоријска и практична знања из области интензивне неге хируршких болесника:

- ендотрахеална интубација
- употреба апарата за асистираниу вентилацију
- индикације за прикључивање хируршког болесника на респиратор
- индикације и начини превођења хируршког болесника са асистирание вентилације на спонтано дисање
- интерпретација (тумачење) гасних анализа крви и др. лабораторијских анализа
- овладавање основима парентералне исхране

Специјализант савладава следеће вештине:

- пласирање централног венског катетера 20
- артеријска пункција 20
- замена ендотрахеалне каниле 5

1.5. ГАСТРОЕНТЕРОЛОГИЈА СА ОСНОВАМА ХИРУРШКЕ ЕНДОСКОПИЈЕ И УЛТРАЗВУКА 2 МЕСЕЦА

Савладавање следећих теоријских и практичних знања:

- дијагностика и терапија гастроентеролошких обољења
- индикације за конзервативним лечењем органа дигестивног тракта
- мултидисциплинарни приступ у лечењу обољења дигестивног тубуса, јетре и панкреаса
- основни принципи примене ултрасонографије у гастроентерологији
- основни принципи хируршке ендоскопије

Специјализант савладава и следеће дијагностичке процедуре:

- езофагогастродуоденоскопија 10
- инјекциона склеротерапија у лечењу крварења из горњих партија дигестивног тракта 5
- ректоскопија 20
- колоноскопија 20

1.6. ОНКОЛОГИЈА 2 месеца

Специјализант се упознаје са следећим теоријским и практичним знањима:

- етиопатогенеза и имунологија малигнух тумора дигестивног тракта, патофизиологија малигнома дигестивног тракта
- дијагностичке методе и поступци у лечењу малигнома дигестивног тракта (Rtg, ендоскопија, аспирациона биопсија, ултрасонографија, скинтиграфија, лимфосквинтиграфија, СТ., NMR)
- хистолошка верификација и типизација (диференцирање) тумора дигестивног тракта
- TNM и др. класификације малигнух тумора
- хирургија малигнух тумора (оперативни лечење и компликације)
- интердисциплинарни (конзилијарни) приступ у лечењу малигнух тумора (радиотерапија, хемотерапија, ендокрина терапија, имунотерапија, генска терапија)
- основни принципи интраартеријске хемиотерапије
- рехабилитација болесника лечених од малигнома
- регистрација и статистичка обрада малигнух болесника

1.7. АБДОМИНАЛНА ХИРУРГИЈА 24 месеца

Специјализант усваја следећа теоријска и практична знања:

- хируршка (топографска) анатомија трбушног зида и интраабдоминалних органа
- физиологија и патофизиологија дигестивног тракта
- дијагностичке методе и поступци у клиничкој патологији абдомена
- хируршко лечење акутних и хроничних патолошких стања дигестивног тракта
- минимално инвазивне и лапароскопске процедуре у абдоминалној хирургији
- постоперативне компликације у хирургији абдомена и њихово решавање

Специјализант треба да уради следеће хируршке процедуре:

- абдоминоцентеза (абдоминална пункција) (о)20
- операција препонске киле (а)20; (о)20
- апендектомија (а)30; (о)30
- постоперативна кила (о)6
- хемороидектомија (а)10; (о)10
- перианална фистула (о)5
- операција пилонидалног синуса (а)5; (о)5
- пластика (постоперативна кила) предњег трбушног зида (а)3;(о)3
- конвенционална (класична) холецистектомија (а)10; (о)10
- лапароскопска холецистектомија (а)3; (о)15
- холедохотомија са Т-дренажом (а)3; (о)5
- сутура перфоративног улкуса (а)5; (о)10
- гастростомија (а)3; (о)2
- нутритивна јејуностомија (а)4; (о)5
- илеостомија (а)3; (о)2
- биполарна колостомија (а)3; (о)3
- операција по Hartman-у (а)1; (о)1
- резекција танког црева са анастомозом (а)6; (о)4
- шав дебелог црева (а)3; (о)2
- спленектомија (а)3; (о)3
- гастроентероанастомоза (а)2; (о)1
- резекција желуца (VI; VII) (а)3; (о)6
- операција хијатусне херније по Nissen-у (а)1
- трункална ваготомија (а)1; (о)1
- селективна ваготомија (а)1; (о)1
- билиодигестивна анастомоза по Roux-у (а)4; (о)5
- операција ехинококне цисте јетре (а)3; (о)3
- трансдуоденална сфинктеропластика (а)3; (о)1
- биопсија јетре (а)3; (о)2
- шав јетре код повреда (а)3; (о)3

- лева лобектомија јетре (a)3; (o)3
- десна хемиколектомија (a)3; (o)5
- лева хемиколектомија (a)3; (o)5
- предња резекција ректума по Dixon-у (a)4; (o)5
- абдоминоперинеална ампугација ректума по Milles-у (a)4; (o)1
- тотална колектомија (a)3
- цервикална езофагостомија (a)3; (o)1
- сутура торакалног једњака код повреда (a)1; (o)1
- тотална гастректомија са лимфаденектомијом (a)4; (o)5
- езофагектомија кроз торакотомију (a)2; (o)1
- трансхијатална езофагектомија (a)2; (o)1
- реконструкција једњака (колопластика; гастропластика) (a)2
- цефалична дуоденопанкреатектомија (Whipple) (a)3;(o)1
- дистална панкреатектомија (a)2; (o)1
- Wirsungo-јејуностомија (Puestow) (a)1
- некроектомија код некротичног панкреатитиса (a)2; (o)2

Током специјализације, ментор има обавезу да у одговарајућим временским интервалима заказује кандидату консултације, семинарске радове и колоквијуме, чиме се врши проверава новостеченог знања. Обавезне провере знања специјализанта се током специјализације врше и излагањем приказа појединих интересантних случајева из праксе, (клиничка казуистика) на клиничким семинарима.

Кандидати су у обавези да за сваку област рада коју прођу добију потписе као доказ да је практична настава из одређене области изведена. Кандидати могу добити потпис од лекара одређених од стране шефа катедре за специјалистичке студије из области опште хирургије уколико су испунили најмање 80% обавеза из одређене области рада. После савладане групе вештина код ментора на које је био упућен, Факултет упућује специјализанта код одговарајућег ментора на савладавање наредне групе вештина.

УПУТИ ЗА ОБАВЉАЊЕ СПЕЦИЈАЛИСТИЧКОГ СТАЖА

У ОКВИРУ УКЦ КРАГУЈЕВАЦ

У складу са Правилником о специјализацијама и ужим специјализацијама здравствених радника и здравствених сарадника (Правилник је објављен у "Службеном гласнику РС", бр. 10/2013, 91/13, 113/13,109/14) упућујемо др _____ на обављање специјалистичког стажа из гране медицине абдоминална хирургија за предвиђене области:

Област	Трајање (у мес.)	Место обављања специјалистичког стажа	Ментор	Упутио/време упућивања
ХИРУРШКЕ ИНФЕКЦИЈЕ	2	Клиника за општу хирургију, Универзитетски клинички центар Крагујевац	Доц. др Бојан Милошевић	Овим се потврђује да је у времену од _____ до _____ специјализант савладао вештине у броју и обиму према горњем списку Датум: _____ Печат установе

АБДОМИНАЛНА ХИРУРГИЈА	7	Клиника за општу хирургију, Универзитетски клинички центар Крагујевац	Проф. др Драгче Радовановић	Овим се потврђује да је у времену од _____ до _____ специјализант савладао вештине у броју и обиму према горњем списку Датум: _____ Печат установе
ТРАУМАТОЛОГИЈА	9	Клиника за општу хирургију, Универзитетски клинички центар Крагујевац	Доц. др А. Цветковић	Овим се потврђује да је у времену од _____ до _____ специјализант савладао вештине у броју и обиму према горњем списку Датум: _____ Печат установе

АНЕСТЕЗИЈА СА РЕАНИМАТОЛОГИЈОМ	2	Центар за анестезију и реанимацију, Универзитетски клинички центар Крагујевац	Проф.др Јасна Јевђић	Овим се потврђује да је у времену од _____ до _____ специјализант савладао вештине у броју и обиму према горњем списку Датум: _____ Печат установе
ХИРУРШКА ИНТЕНЗИВНА ТЕРАПИЈА	2	Центар за анестезију и реанимацију, Универзитетски клинички центар Крагујевац	Проф.др Јасна Јевђић	Овим се потврђује да је у времену од _____ до _____ специјализант савладао вештине у броју и обиму према горњем списку Датум: _____ Печат установе

ПАТОЛОГИЈА	1	Служба за патолошку анатомску дијагностику, Универзитетски клинички центар Крагујевац	Проф.др Слободанка Митровић	Овим се потврђује да је у времену од _____ до _____ специјализант савладао вештине у броју и обиму према горњем списку Датум: _____ Печат установе
ОПЕКОТИНЕ	1	Центар за пластичну и реконструктивну хирургију, Универзитетски клинички центар Крагујевац	Проф.др Дејан Вуловић	Овим се потврђује да је у времену од _____ до _____ специјализант савладао вештине у броју и обиму према горњем списку Датум: _____ Печат установе

УРОЛОГИЈА	2	Клиника за урологију, нефрологију и дијализу, Универзитетски клинички центар Крагујевац	Проф.др Мирослав Стојадиновић	Овим се потврђује да је у времену од _____ до _____ специјализант савладао вештине у броју и обиму према горњем списку Датум: _____ Печат установе
ТОРАКАЛНА ХИРУРГИЈА	2	Центар за грудну хирургију, Универзитетски клинички центар Крагујевац	Проф.др Слободан Миљисављевић	Овим се потврђује да је у времену од _____ до _____ специјализант савладао вештине у броју и обиму према горњем списку Датум: _____ Печат установе

<p>ВАСКУЛАРНА ХИРУРГИЈА</p>	<p>2</p>	<p>Центар за васкуларну хирургију, Универзитетски клинички центар Крагујевац</p>	<p>Др Драган Стаменковић</p>	<p>Овим се потврђује да је у времену од _____ до _____ специјализант савладао вештине у броју и обиму према горњем списку Датум: _____</p> <p>Печат установе</p>
<p>ГАСТРОЕНТЕРОЛОГИЈА СА ОСНОВАМА ХИРУРШКЕ ЕНДОСКОПИЈЕ И УЛТРАЗВУКА</p>	<p>2</p>	<p>Клиника за интерну медицину, Центар за гастроентеро-хепатологију, Универзитетски клинички центар Крагујевац</p>	<p>Проф. Др Наташа Здравковић</p>	<p>Овим се потврђује да је у времену од _____ до _____ специјализант савладао вештине у броју и обиму према горњем списку Датум: _____</p> <p>Печат установе</p>

ХИРУРШКА ОНКОЛОГИЈА	2	Клиника за општу хирургију, Универзитетски клинички центар Крагујевац	Доц. др Марко Спасић	Овим се потврђује да је у времену од _____ до _____ специјализант савладао вештине у броју и обиму према горњем списку Датум: _____ Печат установе
АБДОМИНАЛНА ХИРУРГИЈА	24	Клиника за општу хирургију, Универзитетски клинички центар Крагујевац	Проф.др Драгче Радовановић	Овим се потврђује да је у времену од _____ до _____ специјализант савладао вештине у броју и обиму према горњем списку Датум: _____ Печат установе

Доктори на специјализацији из градова где постоје установе које испуњавају критеријуме дефинисане Правилником (Правилник је објављен у "Службеном гласнику РС", бр. 10/2013, 91/13, 113/13,109/14) обављају део специјалистичког стажа у њима код именованих ментора који такође треба да испуне услове предвиђене Правилником.

Специјализант по савладаним вештинама код одређеног ментора добија потпис у индексу којим се потврђује да су савладане вештине на које је упућен.

У оквиру специјалистичког стажа студент обавезан је да одслуша и двосеместралну наставу у трајању од 9 месеци.

ДВОСЕМЕСТРАЛНА НАСТАВА

У оквиру специјалистичког стажа студент је обавезан да одслуша двосеместралну наставу у трајању од 9 месеци која се обавља искључиво на Факултету.

Двосеместрална настава се обавља од 01.10. текуће године до 30.06. наредне године. У једном семестру настава се изводи у трајању од 15 седмица а фонд практичне и теоријске наставе је 30 часова седмично. Однос теоријске и практичне наставе је најмање две трећине у корист практичне наставе .

Поред теоријске двосеместралне наставе специјализант је обавезан да обавља практичан рад у пуном радном времену према распореду који направи катедра за специјализацију из опште хирургије.

ПРОГРАМ ДВОСЕМЕСТРАЛНЕ НАСТАВЕ

ЗИМСКИ СЕМЕСТАР				
Недеља наставе	Број часова	ВРЕМЕ	Методска јединица	Предавач
1.	5		Крварење и хемостаза	Доц. др Б. Милошевић
	5		Инфекције у хирургији. Избор антибиотика и антибиотска профилакса	Доц. др М. Спасић
2.	5		Профилакса дубоког венског тромбоемболизма	Доц. др Б. Стојановић
	5		Постоперативне компликације	Доц. др А. Цветковић
3.	5		Акутни абдомен	Доц. др И. Радосављевић
	5		Бенигна обољења једњака	Проф. др Д. Радовановић
4.	5		Корозије и перфорације једњака	Проф. др Д. Радовановић

	5		Карцином једњака	Проф. др Д. Стојаков
5.	5		Бенигна обољења гастродуоденума	Проф. др Д. Радовановић
	5		Карциноми кардије и желуца	Проф. др Д. Радовановић
6.	5		Херније предњег трбушног зида	Доц. др Александар Цветковић
	5		Хирургија постоперативних венралних хернија	Доц. др М. Спасић
7.	5		Проктологија	Проф. др Д. Радовановић
	5		Хирургија функционалних поремећаја дебелог црева	Проф. др Г. Баришић
8.	5		Хирургија функционалних поремећаја ректума	Проф. др Г. Баришић
	5		Повреде колоне и ректума	Проф. др Д. Радовановић
9.	5		Хирургија карцинома и бенигнух обољења колоне	Доц. др А. Цветковић
	5		Хирургија карцинома ректума	Проф. др Г. Баришић
10.	5		Хирургија узнапредовалих пелвичних малигнома	Доц. др С. Николић
	5		Карциноза перитонеума и циторедуктивна хирургија	Доц. др С. Николић
11.	5		Деривационе ентеростомије	Доц. др Б. Стојановић
	5		Топографска и функц.анат.јетре Визуализационе и интерв.процд у ХПБ	Доц. др И. Радосављевић

12.	5		Примарни тумор јетре	Проф. др А. Карамарковић
	5		Метастатски тумори јетре	Проф. др А. Карамарковић
13.	5		Ресекционе методе у хирургији јетре	Проф. др А. Карамарковић
	5		Хемангиоми и апсцеси јетре. Портна хипертензија	Доц. др И. Радосављевић
14.	5		Паразитарне и непаразитарне цисте	Доц. др Б. Стојановић
	5		Повреде јетре	Проф. др Д. Радовановић
15.	5		Билијарна калкулоза. Миризијев синдром	Проф. др Д. Радовановић
	5		Повреде жучних водова. Бенигне стенозе.	Доц. др А. Цветковић

ЛЕТЊИ СЕМЕСТАР

Недеља наставе	Број часова	ВРЕМЕ	Методска јединица	Наставник
1.	5		Тумори ж. водова	Проф. др Ж. Лаушевић
	5		Билиодигестивне анастомозе	Проф. др Ж. Лаушевић
2.	5		Опструкције билијарног трака. Акутни холангитис	Доц. др Б. Милошевић
	5		Хирургија танког црева	Доц. др Б. Милошевић

3.	5		Хирургија апендикса	Доц. др Б. Стојановић
	5		Анатомија панкреаса. Повреде панкреаса	Доц. др М. Спасић
4.	5		Акутни панкреатитис	Проф. др Д. Раденковић
	5		Карцином панкреаса	Проф. др Д. Раденковић
5.	5		Хронични панкреатитис. Псеудоцисте панкреаса	Доц. др М. Спасић
	5		Неуроенд.ту панкреаса. Цист.тумори панкреаса	Доц. др И. Радосављевић
6.	5		Хирургија слезине	Доц. др А. Цветковић
	5		Хирургија инфламаторних болести црева	Доц. др Б. Милошевић
7.	5		Илеус	Проф. др Д. Радовановић
	5		Крварење из дигестивног тракта	Проф. др Д. Радовановић
8.	5		Лапароскопска и минимално инвазивна хирургија	Проф. др М. Бјеловић
	5		Меланом	Проф. др Д. Вуловић
9.	5		Кожа. Поткожно ткиво. Саркоми меких ткива. Опекотине	Проф. др Д. Вуловић
	5		Кардиохирургија	Проф. др С. Путник
10.	5		Анестезија	Проф. др Ј. Јевђић

	5		Кардиопулмонална реанимација	Проф. др Ј. Јевђић
11.	5		Шок	Проф. др Т. Вуловић
	5		Метаболизам воде и електролита	Доц. др Н. Зорнић
12.	5		Траума грудног коша и хирургија плеуре	Проф. др С. Милисављевић
	5		Медијастинум	Доц. др М. Арсенијевић
13.	5		Анеуризма абдоминалне аорте	Проф. др Л. Давидовић
	5		Повреде крвних судова	Проф. др Л. Давидовић
14.	5		Акутна оклузија артерија	Доц. др Н. Мирковић
	5		Флеботромбоза и тромбофлебитис	Доц. др Н. Мирковић
15.	5		Неурохируршка траума	Доц. др В. Ковачевић
	5		Трауматологија коштанозглобног система	Проф. др Б. Ристић

Напомена: Предавања се одржавају према распореду Катедре.

После обављене наставе студент полаже **11 колоквијума** који су услов за оверу двосеместралне наставе. Подаци о обављеној настави и положеном колоквијуму уписују се у индекс специјалистичког стажа.

План полагања обавезних колоквијума:

Колоквијум 1: Општа хирургија

Доц. др Марко Спасић и/или Доц. др Бојан Милошевић

Колоквијум 2: Хирургија једњака

Проф. др Драгче Радовановић и/или Доц. др Иван Радосављевић

Колоквијум 3: Хирургија желуца

Проф. др Драгче Радовановић и/или Доц. Марко Спасић

Колоквијум 4: Хирургија танког црева и апендикса

Доц. др Бојан Милошевић и/или Доц. др Бојан Стојановић

Колоквијум 5: Хирургија јетре

Доц. др Иван Радосављевић и/или Доц. др Бојан Стојановић

Колоквијум 6: Хирургија жучне кесе и екстрахепатичних жучних путева

Проф. др Драгче Радовановић и/или Доц. др Бојан Милошевић

Колоквијум 7: Хирургија кила

Доц. др Александар Цветковић и/или Доц. Марко Спасић

Колоквијум 8: Хирургија колона

Проф. др Драгче Радовановић и/или Доц. др Александар Цветковић

Колоквијум 9: Хирургија ректума и ануса

Проф. др Драгче Радовановић и/или Доц. др Александар Цветковић

Колоквијум 10: Хирургија панкреаса и слезине

Доц. др Бојан Стојановић и/или Доц. др Иван Радосављевић

Колоквијум 11: Лапароскопска и минимално инвазивна хирургија

Доц. др Александар Цветковић и/или Доц. др Бојан Милошевић

Специјалистички испит се састоји из три дела: теста, усменог дела испита и практичног дела испита.

- Услов да кандидат пријави специјалистички испит је да претходно положи све планом и програмом предвиђене колоквијуме.
- Тест обухвата све области и садржи 20 питања од којих сваки испитивач припрема банку питања из поменутих области. Специјализант мора тачно одговорити на најмање 60% питања у тесту да би био оцењен позитивно.
- Услов за полагање усменог дела испита је претходно положени тест .
- Усмени део испита се комисијски реализује.
- Практични део испита: Председник комисије додељује кандидату пацијента за полагање практичног дела испита и испитује кандидата. Практични део испита обухвата анамнезу, физикални преглед, (процену спровођења неке од дијагностичких процедура као и постављање диференцијалне дијагнозе) и извођење оперативног захвата.

Комисија за полагање специјалистичког испита из **АБДОМИНАЛНЕ ХИРУРГИЈЕ**:

1. Проф. др Драгче Радовановић, ванредни професор Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу, председник
2. Доц. др Александар Цветковић, доцент Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу, члан
3. Доц. др Бојан З. Милошевић, доцент Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу, члан

Резервни чланови:

1. Проф. др Берислав Векић, ванредни професор Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу
2. Проф. др Срђан Нинковић, ванредни професор Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу
3. Доц. др Марко Спасић, доцент Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу
4. Доц. др Иван Радосављевић, доцент Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу
5. Доц. др Бојан Стојановић, доцент Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу

Специјализант је обавезан да полаже испит у року од 6 месеци од дана истека специјалистичког стажа .

Специјалистички испит се пријављује у постдипломској служби на Факултету од 25. до 30. у месецу за следећи месец у коме се планира полагање испита.

После специјалистичког испита Комисија утвђује оцену: одличан, врло добар, добар или није положио.

После положеног специјалистичког испита издаје се диплома о стеченом називу: **Специјалисте абдоминалне хирургије** са уписаном коначном оценом са испита.

Испитна питања за полагање обавезних колоквијума и специјалистичког испита из опште хирургије:

Општа хирургија:

1. Асепса и антисепса
2. Крварење и хемостаза
3. Трансфузија крви
4. Хируршке инфекције (дефиниција, подела, клиничка слика, лечење)
5. Траума (дефиниција, врсте, прва помоћ, третман)
6. Ране (дефиниција, врсте рана)
7. Хируршка обрада ране
8. Зарастање ране
9. Преоперативна припрема болесника
10. Неинвазивна и инвазивне дијагностичке процедуре у хирургији
11. Постоперативне компликације у хирургији
12. Шок (дефиниција, подела и патофизиологија)
13. Клиничка слика шока, дијагноза, мониторинг и лечење
14. Хидроелектролитни дисбаланси
15. Ацидобазна равнотежа и њени поремећаји
16. Исхрана хируршких болесника
17. Индикације и контраиндикације за парентералну исхрану
18. Кардиопулмонална реанимација

Абдоминална хирургија

1. Симптоматологија и дијагностика обољења једњака
2. Повреде једњака
3. Хемијске повреде једњака и компликације
4. Ахалазија
5. Дифузни спазми једњака

6. Дивертикулуми једњака
7. Хијатус херније једњака
8. ГЕРБ (гастроезофагеална рефлуксна болест)
9. *Barrett* - ов једњак
10. Тумори једњака
11. Карцином желуца
12. Пептична улкусна болест
13. Желудачни улкус и компликације улкусне болести
14. Волвулус желуца
15. Ерозивни гастритис, гастродуоденитис, стрес улкус
16. *Mallory - Weiss* синдром
17. Хиперплазија желудачне мукозе и *Menetrier* - ова болест
18. Илеус
19. *Chron* - ова болест
20. Ентеритиси
21. Крварење из танког црева
22. Малапсорпциони синдром
23. *Meckel* - ов дивертикулум
24. Радијациони ентеритис
25. Тумори танког црева
26. Повреде колона
27. Улцерозни колитис
28. Псеудомембранозни колитис
29. Ишемични колитис
30. Волвулус дебелог црева
31. Дивертикулоза колона
32. Полипи дебелог црева
33. Малигни тумори колона
34. Апендицитис
35. Пролапс ректума
36. Хеморoidна болест

37. Перианалне фистуле и апсцеси
38. Анална фисура
39. Пилоноидални синус (пилоноидална болест)
40. Тумори ректума и аналног канала
41. Анална инконтиненција
42. Акутни абдомен
43. Перитонитис
44. Хематоперитонеум
45. Гнојни перитонитис
46. Абдоминални апсцеси
47. Повреде јетре
48. Апсцеси и цисте јетре
49. Тумори јетре
50. Портна хипертензија
51. Цироза јетре и компликације
52. Холециститис
53. Холедохолитијаза
54. Холангитис
55. Билијарне фистуле и билијарни илеус (*Bouveret* - ов синдром)
56. Тумори жучне кесе и жучних путева
57. Повреде жучних водова
58. Акутни панкреатитис и компликације
59. Хронични панкреатитис
60. Тумори панкреаса
61. Повреде панкреаса
62. Повреде слезине
63. Хиперспленизам и спленомегалија
64. Херније и компликације хернија

Грудна хирургија

1. Тумори зида грудног коша
2. Торакална траума
3. Прелом ребара
4. Торакални капак “*Flail chest*”
5. Прелом грудне кости
6. Хемоторакс
7. Трауматски пнеумоторакс
8. Трауматска руптура дијафрагме
9. Пнеумоторакс
10. Плеурални излив
11. Емпијем плеуре
12. Апсцес пућа
13. Хидатидна циста плућа
14. Карцином плућа
15. Хируршка анатомија, подела медијастинума и дијагностика лезија у медијастинуму
16. Примарне цисте и тумори медијастинума
17. Акутни и хронични медијастинитис
18. Десценденти некротизирајући медијастинитис

Васкуларна хирургија

1. Акутна оклузија великих периферних артерија
2. Анеуризме аорте
3. Артериовенске фистуле
4. Обољења каротидних артерија
5. Синдром хроничне гастроинтестиналне исхемије
6. Акутна тромбоза дубоких вена
7. Тромбофлебитис површних вена

8. Варикозне вене екстремитета
9. Повреде крвних судова (класификација и етиологија)
10. Аорто-ентеричне фистуле
11. Тромбоза портне вене

Пластична хирургија

1. Класификација опекотина
2. Опекотински шок
3. Лечење опекотина
4. Електричне опекотине
5. Хемијске опекотине
6. Инхалационе опекотине
7. Смрзотине
8. Меланом коже

Шеф катедре за специјализацију из абдоминалне хирургије

Проф. др Берислав Векић